

02 mei 2024 -15:05

Stop plasticvervuiling: Ottawa maakt de weg vrij voor de laatste onderhandelingsronde

De vierde zitting van het Intergouvernementeel Onderhandelingscomité inzake Plasticvervuiling (INC-4) werd van 23 tot 29 april gehouden in Ottawa, Canada. Het Comité, georganiseerd onder auspiciën van de Verenigde Naties, heeft als doel om voor het einde van 2024 een internationaal verdrag tegen plasticvervuiling te sluiten. Het Belgische voorzitterschap en de Europese Unie steunden een ambitieus standpunt dat de hele levenscyclus van plastic omvat en het gebruik van zorgwekkende chemische stoffen beperkt.

Plasticvervuiling: een wereldwijd probleem

De snelle toename van plasticvervuiling is een globaal milieu- en gezondheidsprobleem geworden. Elk jaar worden er wereldwijd honderden miljoenen tonnen plastic afval geproduceerd, dat zich overal rond ons ophoopt. Dit afval verstopt waterwegen, vormt kunstmatige eilanden in de oceaan en verstikt de biodiversiteit op zee en op het land. De chemische stoffen die ze bevatten, dringen de bodem, de waterlopen, het grondwater en zelfs het menselijk lichaam binnen, want plastic deeltjes worden aangetroffen in de placenta, in moedermelk en in ons bloed.

Op weg naar een internationaal juridisch bindend akkoord

De Milieuvergadering van de Verenigde Naties (UNEA) gaf dan ook in maart 2022 een intergouvernementeel onderhandelingscomité het mandaat om een internationaal juridisch bindend akkoord te ontwikkelen over plasticvervuiling, ook in het mariene milieu. Het comité begon zijn werkzaamheden in december 2022 (INC-1). De bijeenkomst in Ottawa is de vierde en voorlaatste ronde van vijf werksessies van INC, met als doel de onderhandelingen in november 2024 af te ronden tijdens een laatste onderhandelingsronde (INC-5) in Busan, de Republiek Korea.

Het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie speelt een essentiële rol op toppen en conferenties van de Verenigde Naties. Het moet zorgen voor coördinatie tussen de Eu-lidstaten en moet de Unie in staat stellen haar milieuambities op internationaal niveau effectief over te brengen.

Sinds 2022 zijn België en de Europese Unie lid van de High Ambition Coalition (HAC), een groep van 66 landen die zich engageren om een ambitieus, wettelijk bindend verdrag aan te nemen, gebaseerd op een globale, circulaire aanpak, om een einde te maken aan de plasticvervuiling tegen 2040. Het voorzitterschap en de Europese Unie riepen tijdens INC-4 dan ook op tot een "paradigmaverschuiving" om tot een sterke en duurzame overeenkomst te komen die de hele levenscyclus van plastic omvat en de weg vrijmaakt voor de circulaire economie van morgen.

Het voorzitterschap gaat deze uitdaging aan in Ottawa

Tijdens de INC-4-sessie hebben de delegaties gewerkt aan een herziene ontwerp tekst van het toekomstige instrument, opgesteld door het secretariaat op basis van de besprekingen tijdens eerdere sessies. Er werden twee contactgroepen opgericht om de voorgestelde ontwerp tekst verder te stroomlijnen. Na bestudering van de standpunten van alle leden van het comité en stroomlijning van de herziene ontwerp tekst, vonden tekstonderhandelingen plaats over een aantal belangrijke maatregelen, zoals de productie van primaire plastipolymeren, product design, uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (EPR), vistuig, de relevantie van nationale plannen voor de uitvoering van het verdrag en de mobilisatie van middelen. Dit resulteerde in een geconsolideerde tekst waarin de standpunten van alle leden zijn opgenomen, inclusief de prioriteiten van de EU en haar lidstaten. Deze tekst zal de basis vormen voor de volgende onderhandelingsronde in Busan, in november 2024.

Toch is er nog veel nodig om de verschillen in interpretatie te verkleinen en de meningsverschillen over de reikwijdte en het doel van het toekomstige verdrag vóór INC-5 te overbruggen. Deze verschillen gaan vooral over:

- De definitie van het toepassingsgebied, dat de volledige levenscyclus van plastic omvat, en de opname van maatregelen om de productie van plastic te verminderen en zorgwekkende chemische stoffen te beperken. Voor de EU moeten deze onderwerpen in het toepassingsgebied van het instrument worden opgenomen.
- Het aannemen van gemeenschappelijke mondiale regels of vrijwillige maatregelen. Voor de EU is het duidelijk dat het verdrag gebaseerd moet zijn op mondiale doelstellingen en internationaal bindende verplichtingen.

Er moet nog veel technisch werk gebeuren. Het voorzitterschap is dan ook tevreden met de beslissing om twee ad-hoc expertgroepen op te richten, die het mandaat hebben gekregen om deze technische voorbereiding voort te zetten, met het oog op een definitieve bespreking door het INC tijdens zijn 5e sessie.

Deze inspanningen zullen essentieel zijn om overeenstemming te bereiken over cruciale kwesties zoals:

- De criteria voor plastic producten, zorgwekkende chemische stoffen en product design, met het oog op een grotere veiligheid, herbruikbaarheid en recycleerbaarheid;
- De middelen voor de uitvoering van het toekomstige instrument (het opstellen van een financieel mechanisme en het analyseren van mogelijke bronnen voor het mobiliseren van financiële middelen).

Er zijn nog zeven maanden te gaan voordat de onderhandelaars naar de Republiek Korea afreizen. In de tussentijd benadrukte het Belgische voorzitterschap in zijn slottoespraak dat *"we het beter moeten doen. We moeten er alles aan doen om te voorkomen dat er een omslagpunt komt waarop we misschien geen middelen meer hebben om plasticvervuiling aan te pakken. De EU en haar lidstaten zullen een constructieve rol blijven spelen in dit proces. Dat zullen we doen op basis van wederzijds vertrouwen en door onze onderlinge banden te versterken die ons verenigen in onze collectieve inspanning om te beslissen over ambitieuze maatregelen die een einde moeten maken aan de plasticvervuiling, om onze gezondheid en onze planeet te redden."*

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu
Galileelaan 5 bus 2
1210 Brussel
België
+32 2 524 97 97
<http://www.health.belgium.be>

Annelies Wynant
Woordvoester (NL)
+32 2 524 97 38
+32 485 73 44 05
annelies.wynant@health.fgov.be

Vinciane Charlier
Woordvoester (FR)
+32 475 93 92 71
+32 2 524 99 21
vinciane.charlier@health.fgov.be